

Förslag till nationell plan för transportinfrastrukturen 2022–2033

Suicide Zero har inför svaret på detta remissyttrande haft en dialog med föreningen Suicidprevention och efterlevandestöd (SPES) i Stockholm som under många år arbetat för att förebygga självmord genom att påverka transportinfrastrukturen för att förebygga självmord. Varje självmord är ett för mycket. Förutom förlusten av liv och en djup tragedi för de efterlevande är självmorden ett stort arbetsmiljöproblem för såväl tåg- och tunnelbaneförare samt en incident som leder till stora störningar av den samhällsviktiga trafiken.

Riksrevisionen har i sin granskning av statens suicidpreventiva arbete (RIR 2021:26) bland annat undersökt vilka statliga insatser som har gjorts för att förebygga suicid inom transportsystemet och vad de har lett till. Riksrevisionens genomgång pekar på att antalet suicid på statliga järnvägar inte har minskat trots mål om en halvering av antalet omkomna.

”Under perioden 2015–2019 skedde årligen cirka 130 suicid inom det svenska transportsystemet, och de flesta suiciden sker inom järnvägs- och tunnelbanetrafiken. Självmord är den vanligaste anledningen till att personer omkommer inom järnvägs- och tunnelbanetrafiken. Den första perioden med halveringsmålen visar att man i princip lyckats nå målen vad gäller omkomna i vägtrafiken medan resultatet för järnväg ligger på en oförändrad nivå. Att antalet suicid har varit stabilt och högt genom åren indikerar att det finns störst utmaningar inom järnvägstrafiken. Antalet suicid på järnvägar har minskat något 2020, vilket också gäller för antalet suicid i stort.” (Statens suicidpreventiva arbete – samverkan med verkan, s 62)

I sin granskning lyfter Riksrevisionsverket fram att Trafikverket primärt utfärdar åtgärdsförslag efter att en incident har ägt rum och att kvalitetssäkringen av angelägna åtgärder som till exempel stängsling inte genomförs systematiskt. RRV pekar på att det finns betydande brister i de barriärer som satts upp i syfte att förebygga att obehöriga kommer in på spårområdet och att det finns brister i Trafikverkets data och därmed möjligheter för Trafikverket att följa upp och skatta effekter av åtgärderna

Det finns evidens för att insatser som syftar till att begränsa möjligheterna att suicidera i trafiken är effektiva och eftersom regeringen uttalat att suicidprevention är ett viktigt område inom trafiksäkerhetsarbetet och har gett myndigheter på trafikområdet flera uppdrag ser vi med oro på att dessa frågor inte berörs i tillräcklig utsträckning i den nationella planen för transportinfrastrukturen.

I Trafikverkets förslag till nationell plan för transportinfrastrukturen står att läsa att myndigheten ”bedömer att planförslaget medför en positiv effekt på trafiksäkerheten i järnvägssystemet, främst till följd av trimningsåtgärder. Etappmål för 2030 för suicid förväntas dock inte att uppnås enbart med Trafikverkets åtgärder. Möjligheten att uppnå etappmålet är helt beroende av att flera aktörer i samhället vidtar åtgärder för suicidprevention”.

Suicide Zero menar att Trafikverket med denna typ av formuleringar lägger ansvaret för en måluppfyllelse inom deras verksamhetsområde på andra aktörer och att det på inget sätt får hindra att nödvändiga och ofta kostbara investeringar genomförs för att förebygga antalet döda som dör i självmord i trafiken. Sammanfattningsvis anser Suicide Zero den ambitionsnivå Trafikverket redovisar för säkerhetsåtgärderna är otillräckliga. Vi ser stora behov av fortsatta investeringar för nya plattformsdörrar/ barriärer i likhet med de som satts upp på pendeltågsstationer i Stockholm och att personal utbildas för att kunna upptäcka och möta människor med självmordstankar och

självordsplaner i trafiken. Trafikverket har ett ansvar för att både det nationella och regionala målet för antalet omkomna inom det statliga järnvägsnätet uppfylls inom kommande tioårsperiod. I likhet med SPES stockholmskrets anser Suicide Zero att Trafikverket ska tillsätta betydligt större resurser för att detta ska uppnås och att detta är en brist som måste rättas till innan planen kan gå vidare till antagande på politisk nivå.

Stockholm 2022-02-11

Claes Dahlstrand, Ordförande Suicide Zero, Clas.dahlstrand@suicidezero.se

Rickard Bracken, Generalsekreterare Suicide Zero, Rickard.bracken@suicidezero.se